

Byggutmaning: Klimatbudget

– en guide för dig som vill minska
byggprojektets klimatutsläpp

Vad är en klimatbudget?

I *Byggutmaningen Klimatbudget* får du hjälp att beräkna vad olika byggprojekt släpper ut, eller kostar klimatet, och hur du tar fram kvantitativa underlag för att kunna ta bättre och mer hållbara beslut. Utgångspunkten är att du har ett kommande byggprojekt vars klimatpåverkan du vill minska. I den här guiden vägleder vi dig genom tre moment för hur du lyckas med din klimatbudget. Ju tidigare i projektprocessen en medvetenhet och målsättning finns om projektets klimatambitioner, desto billigare och enklare blir det att uppnå dem i slutändan.

Den här guiden riktas till dig som representerar en fastighetsägare, kommunal förvaltning, bostadsutvecklare, entreprenör eller ett konsultbolag.

Guiden är uppdelad i följande moment:

1. Beräkna utsläppen!

Beräkna utsläppen i ett referensprojekt eller ett kommande projekt.

2. Sätt en budget!

Sätt en klimatbudget för att reglera ditt projekts utsläpp.

3. Uppnå din budget!

Analysera din beräkning och ta beslut som minskar projektets klimatpåverkan så att du håller din klimatbudget.

Vad är skillnaden på en klimatdeklaration och en klimatbudget?

Från och med 2022 är det lagstadgat krav att genomföra klimatberäkningar av enskilda nybyggnadsprojekt och redovisa dem i en klimatdeklaration. Byggherren har ansvaret för att genomföra beräkningen och ska kunna visa att en klimatdeklaration har lämnats in. Byggherren måste även spara underlag som verifierar uppgifterna i den inlämnade klimatdeklarationen i fem år från det att klimatdeklarationen lämnats in.

Att göra en klimatbudget innebär inte bara att tydliggöra byggprojektets utsläpp, utan dessutom en möjlighet att minska dess klimatpåverkan. Med en klimatbudget vill vi nu sträcka oss ännu längre än att bara beräkna utsläppen – till att sätta ett mål som sänker utsläppen! Att analysera beräkningen och sätta en tydlig gräns för utsläppen hjälper dig att ta väl underbyggda beslut som i sin tur minskar byggprojektets klimatpåverkan.

Trevlig läsning och lycka till!

*Anna Lönn Lundbäck, Byggföretagen i väst
Peter Selberg, Johanneberg Science Park*

Beräkna utsläppen!

Det finns främst tre viktiga faktorer som behöver definieras för att en bra klimatberäkning ska kunna göras. Dessa definitioner ska behållas i flera projekt och beräkningar för att få dem jämförbara. Klimatpåverkan kan liknas vid volymen av en box, det vill säga att den påverkas av tre faktorer som alla kan variera. Figuren på nästa sida illustrerar detta. De tre faktorerna är:

1. Livscykelkedan – vilka skeden omfattas beräkningen av?

Din beräkning bör minst omfatta produktionen av byggnaden: alltså råvaruuttag, transport till fabrik, tillverkning av produkt/material, transport från fabrik till byggarbetsplats och slutligen själva byggproduktionen. Om du är mer ambitiös kan också du räkna in byggnadens energi-användning, sannolika renoveringar och underhåll, eller andra utsläpp som organisationen har inflytande över.

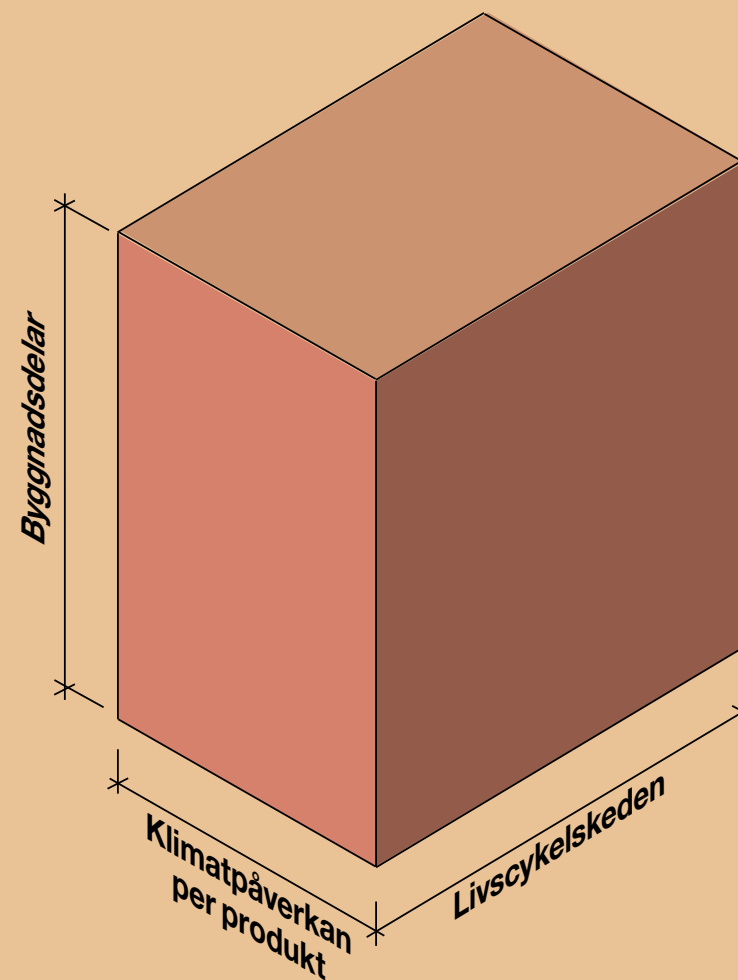
2. Byggsdelar – hur många och vilka av byggnadens produkter ingår?

Viktigast att beräkna är de byggsdelar eller produkter med mest massa och de med högst klimatpåverkan. Dessa är oftast stomme, klimatskal som fasad och tak samt grundläggning.

3. Klimatpåverkan per produkt – var hittar jag informationen kring produkternas utsläpp?

För att beräkna en produkts klimatpåverkan kan man antingen hämta information från en EPD eller från en generisk klimatdata för produkten, exempelvis i Boverkets klimatdatabas. När du utför klimatberäkningar är det viktigt att hitta de rätta siffrorna och vara noga med att den data du väljer accepteras av kravställaren.

Kom ihåg! Det som spelar roll för byggprojektets slutliga klimatpåverkan är hur den färdiga byggnaden faktiskt ser ut. Under projektets gång kan förändringar ske och därför behöver siffrorna uppdateras kontinuerligt, detta gör du enklast genom att samla in uppgifter på de mängder som faktiskt levererats. Detta gäller främst för de produkter med störst klimatpåverkan.

En väldefinierad box skulle exempelvis kunna vara:

1. Livscykelkedan: Byggskedet A1-A5
2. Byggsdelar: Bärande konstruktionsdelar, klimatskärm och innerväggar
3. Klimatpåverkan per produkt: Helst produktspecifika data från EPD, annars Boverkets klimatdatabas

Vad är EPD?

För att beräkna en produkts klimatpåverkan kan man antingen använda produktspecifika data, som vanligtvis hämtas ur en EPD (Environmental Product Declaration), alltså en sammanställning av en produkts miljöpåverkan. Alternativt kan generisk klimatdata för produkten hämtas ur exempelvis Boverkets klimatdatabas.

Sätt en budget!

När du vet vad ditt projekt släpper ut är det dags att sätta din klimatbudget. På samma sätt som en ekonomisk budget reglerar kostnaderna ska en klimatbudget reglera byggprojektets utsläpp.

Hur ambitiös ska min klimatbudget vara?

Vi rekommenderar att du utgår från något av de övergripande klimatmål som din organisation redan står bakom, till exempel hållpunkterna i *Färdplan för en klimatneutral och konkurrenskraftig bygg- och anläggningssektor* eller lokala initiativ som *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om!* eller den lokala färdplanen i Malmö, *LFM30*. Certifieringssystemet *NollCO2* har också ett färdigt system för detta. Se figurerna på nästa uppslag för några exempel på hur du kan gå till väga.

Ska jag ha en unik budget för varje projekt eller samma budget för alla?

För de allra flesta är det en ny uppgift att sätta en klimatbudget. Därför behövs ofta en inlärningsperiod, vilket talar för att den första klimatbudgeten som sätts bara bör gälla för ett projekt åt gången. Samtidigt krävs en högre omställningstakt för att nå de uppsatta klimatmålen i tid, vilket talar för att inkludera alla projekt.

Vi rekommenderar i ett första steg en projektunik budget för ett pilotprojekt, därefter klimatbudgetar som omfattar hela projektportföljen. I ett sista steg rekommenderar vi att ni alltid har ett projekt som går före med en mer ambitiös klimatbudget för att pusha organisationen framåt!

Så här kan du till exempel formulera din klimatbudget:

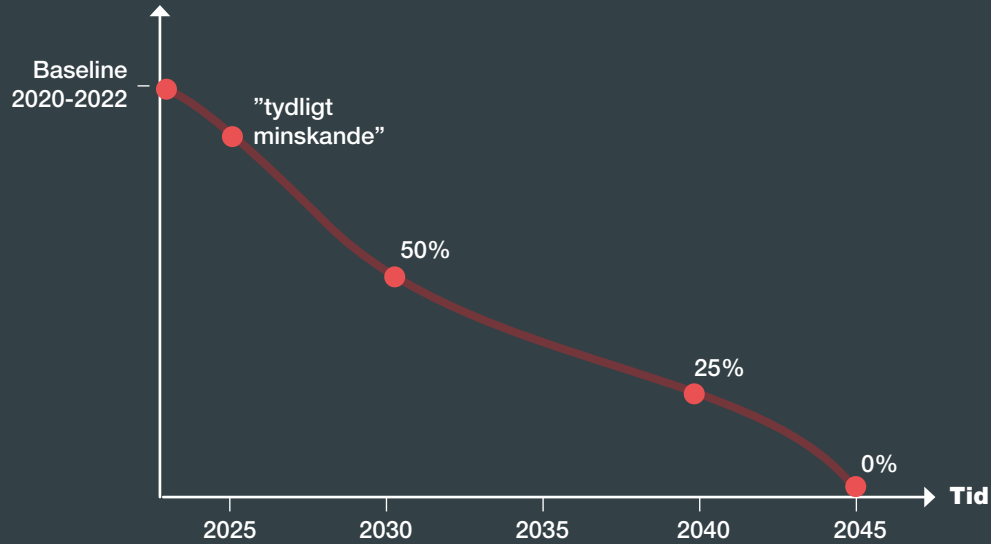
”Den genomsnittliga klimatpåverkan från all vår nyproduktion ska halveras till 2030.”

”Det här projektet ska vara klimat neutralt enligt certifieringssystemet NollCO2.”

”Inga nya byggprojekt i vår portfölj får överstiga 250 kg CO₂-eq/BTA enligt klimatdeklarationens metodik och avgränsningar.”

Klimatpåverkan

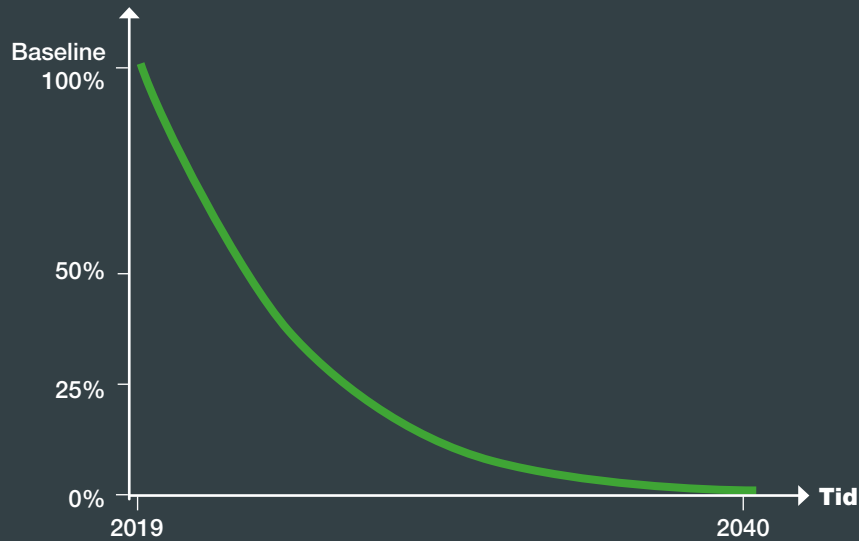

Du kan styra din projektportfölj mot samma **milstolpar** som finns i *Färdplanen för bygg- och anläggningssektorn*.

Här visar vi tre exempel på tankemodeller för hur du kan ange ambitionen för dina klimatbudgetar, oavsett om de är för ett enskilt projekt eller en hel portfölj. Välj en som passar din organisation!

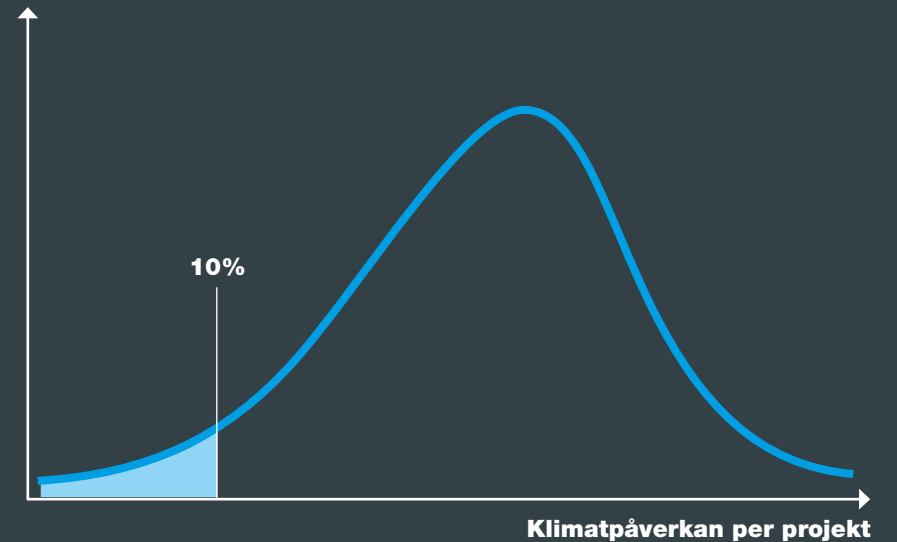

Klimatpåverkan

Du kan jobba med en **årlig minskningstakt**, som många regionala klimatbudgetar föreslår.

Antal projekt

Eller så bestämmer du att **detta projekt ska tillhöra de 10% bästa** bland en mängd referensprojekt.

Uppnå din budget!

Beräkningen av byggprojektets utsläpp är gjord och du har nu tagit fram en klimatbudget. Nu ska budgeten implementeras. Enligt de 28 byggföretag som under hösten 2021 deltog i *Byggutmaningen Klimatbudget*, kan så mycket som 10–15% av utsläppen med lätthet minskas utan att öka kostnaderna.

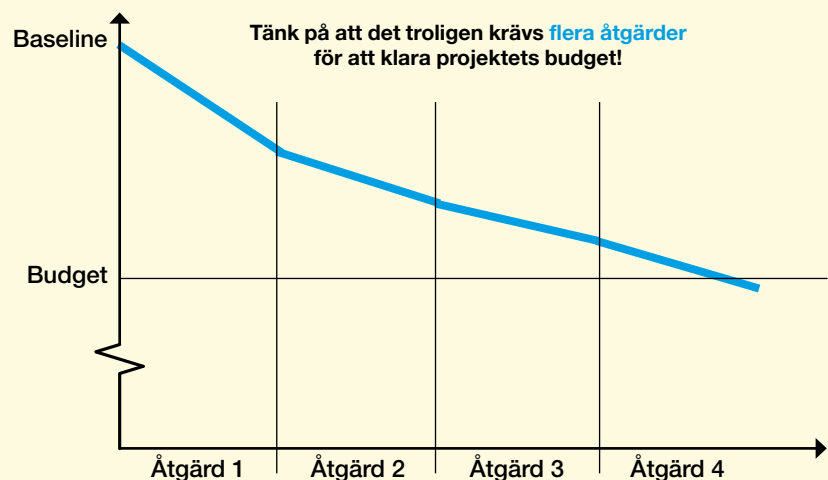
Den tid som du nu spenderar på att implementera din budget för att minska utsläppen gynnar inte bara detta projekt utan även alla dina kommande projekt. Planera därför redan nu hur lärdomar och resultat från detta arbete kan spridas inom din organisation.

Det kommer troligen krävas ett antal besparande åtgärder för att klara klimatbudgeten. Kan du byta ut andelen stål eller betong i konstruktionen till förmån för mindre klimatbelastande material? Kan du minska materialmängden totalt sett? Finns det produkter som har kortare transportsträcka? Som tillverkats med renare energi, eller med återvunnen eller biobaserad råvara? Återbrukade produkter är ett bra alternativ då deras klimatkostnader redan är avskrivna.

Att se över materialval kan potentiellt leda till besparingar upp till 25%. Samma besparing gäller även optimeringar av konstruktioner eller att se över byggnadens utformning. Vid byte eller förändringar av konstruktionssystem kan utsläppen så mycket som halveras.

Slutligen, se till att följa upp resultatet och uppdatera din budget med eventuella ändringar under byggprojektets gång.

Klimatpåverkan

Sist men inte minst – fastna inte i gamla vanor och tankesätt som hindrar stora klimatbesparingar. Ju snabbare och tidigare vi börjar, desto billigare och enklare blir det att uppnå klimatmålen i slutändan!

KLIMAT
2030
VÄSTRA GÖTALAND
STÄLLER OM

Johanneberg
Science Park

BYGGFÖRETAGEN